

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 353/2021-78

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených [REDACTED], advokátom, [REDACTED] a [REDACTED], proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 244/2013-1140 z 2. októbra 2014 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 244/2013-1140 z 2. októbra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4 Co 244/2013-1140 z 2. októbra 2014 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Trenčíne a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú **povinné** nahradiť sťažovateľom trovy konania **567,28 eur** a zaplatiť ich advokátovi [REDACTED], [REDACTED] každý z nich v sume **283,64 eur**, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“) a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“, spolu ďalej aj „sťažovatelia“) sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. novembra 2020 domáhali vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 34/2008-915 z 15. októbra 2012, rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 244/2013-1140 z 2. októbra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020. Navrhli napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ako aj finančné zadost'učinenie.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 353/2021-48 zo 6. septembra 2021 ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu prijal na ďalšie konanie; ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo zvyšnej časti odmietol.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že žalobou doručенou okresnému súdu 15. mája 2002 (pôvodne vedenou pod sp. zn. 5 C 367/02) sa [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobca“) a [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej aj „žalobcovia“), domáhali proti sťažovateľovi (manželovi sťažovateľky, ktorá je výlučnou vlastníčkou pozemku susediaceho s pozemkom žalobcov, ako žalovanému) náhrady škody v sume 112 370 Sk (3 741,95 eur) s príslušenstvom. Žalobcovia tvrdili, že 9. februára 2000 zistili, že v príčinnej súvislosti s konaním sťažovateľa spočívajúcim v podkopení múru im spadol plot nachádzajúci sa pri ich rodinnom dome v obci [REDAKOVANÉ]. Uvedenou skutočnosťou sa najprv zaoberali orgány činné v trestnom konaní, avšak vyšetrovateľ Obvodného oddelenia Policajného zboru [REDAKOVANÉ] uznesením [REDAKOVANÉ] zo 14. marca 2020 oznámenie žalobcu vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzej veci (§ 257 ods. 1 Trestného zákona účinného v danom čase) odložil a prokurátorka Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom uznesením [REDAKOVANÉ] z 2. mája 2002 sťažnosť žalobcu zamietla s tým, že mu nič nebráni, aby si svoje práva uplatnil v občianskoprávnom konaní, čo aj urobil. Žalobcami uplatnená náhrada škody pozostávala z hodnoty múru pred spadnutím v sume 17 869 Sk (587,17 eur), nákladov na nový múr v sume 46 229 Sk (1 534,52 eur) a nákladov na odstránenie spadnutého múru v sume 48 812 Sk (1 620,26 eur).

4. Na základe rozhodnutia okresného súdu do predmetného konania vstúpila sťažovateľka ako vedľajšia účastníčka na strane žalovaného.

5. Okresný súd prvou výrokovou vetou rozsudku [REDAKOVANÉ] z 15. októbra 2012 rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcom oprávneným spoločne a nerozdielne sumu 810,13 eur spolu s úrokom z omeškania 6 % ročne za obdobie od 25. augusta 2005 do zaplataenia, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; druhou výrokovou vetou žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Treťou výrokovou vetou rozhodol o náhrade trov konania a uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľom oprávneným spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 343,04 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Štvrtou a priatou výrokovou vetou rozhodol o náhrade trov konania štátu a uložil žalobcom povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania v sume 2 414,59 eur a sťažovateľom povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania v sume 667,21 eur, oboje do 15 dní od doručenia rozhodnutia na účet okresného súdu.

6. V odôvodnení uvedeného rozsudku okresný súd konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že v oblasti hranice medzi vyššie položeným pozemkom navrhovateľov a nižšie položeným pozemkom sťažovateľky bol žalobcami zriadený monolitický betónový oporný múr na účel vyrovnania výškového rozdielu pozemkov. Múr bol zhotovený svojpomocne žalobcami bez predchádzajúcej technickej dokumentácie (projektovej a statickej) a bez stavebného povolenia či ohlásenia stavby. Vo februári 2000 došlo k havárii časti oporného múru, a to tak, že tento sa preklopil smerom do pozemku sťažovateľky, na ktorom je postavená hrubá stavba rodinného domu sťažovateľov. Oporný múr mal v havarovanej časti nepriehľadnú drevenú nadstavbu, ktorá zakrývala výhľad na hrubú stavbu rodinného domu sťažovateľov, ako aj nadstavbu z bielych tehál. V čase rozhodovania okresného súdu havarovaná časť oporného múru odstránená nebola a o hrubú stavbu rodinného domu sťažovateľov sa opierala svojou drevenou nadstavbou; nový oporný múr postavený nebol. Okresný súd vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie (okrem iného aj znaleckými posudkami), na základe ktorého dospel k záveru, že nárok žalobcov na náhradu škody pozostávajúcej z hodnoty múru pred spadnutím nie je daný vzhľadom na skutočnosť, že oporný múr, tak ako ho zriadili žalobcovia, je bezcennou stavbou, a teda majetkové hodnoty vynaložené na zhotovenie oporného múru sa do jeho hodnoty nielenže nepremietli, ale boli znehodnotené. Okresný súd neuznal ani nárok žalobcov na náhradu škody pozostávajúcej z nákladov na nový múr, ktorý si uplatnili spolu s nárokom na náhradu škody pozostávajúcej z hodnoty múru pred spadnutím, keďže presahoval v celom rozsahu výšku skutočnej škody na hodnote stavby.

7. Nárok na náhradu škody pozostávajúcej z nákladov na odstránenie spadnutého múru však okresný súd považoval za dôvodný. V tejto súvislosti uviedol, že je daná zodpovednosť sťažovateľa za uvedenú škodu, nie však pre konanie spočívajúce v podkopení múru, ktoré mu dávali za vinu navrhovatelia, ale pre porušenie všeobecnej preventívnej povinnosti vyplývajúcej z § 415 Občianskeho zákonníka, ktorý ukladá každému počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí. Podľa názoru okresného súdu bol sťažovateľ povinný „vykonať opatrenia, ktoré by aspoň potenciálne mohli zamedziť zrúteniu múru. V prvom rade to mohlo byť oboznámenie správnych orgánov so stavom terénu v oblasti päty oporného múru, resp. iniciovanie správneho, prípadne i súdneho konania smerujúceho k uloženiu povinnosti navrhovateľom, ktorej splnenie by zrúteniu múru zamedzilo. I keď odporca (žalovaný) tvrdil, že na situáciu upozorňoval, v konaní táto skutočnosť preukázaná nebola. Nebol predložený jediný listinný dôkaz o podaní k akémukoľvek orgánu verejnej moci, a dokonca ani konkrétne uvedené žiadne takéto konanie,

ktorého dokumentáciu by súd mohol vyžiadať. Všetky námietky k opornému múru obsiahnuté v listinných dôkazoch sa týkajú výlučne jeho nesprávneho umiestnenia vo vzťahu k spoločnej hranici a nie poukazu na úbytok zeminy od jeho päty. Predbežné opatrenie známe súdu z jeho úradnej činnosti, ktorým odporca (žalovaný) spolu s vedľajšou účastníčkou žiadali zakázať navrhovateľom (žalobcom) akúkoľvek činnosť nad spadnutým múrom bolo podané až 5. 9. 2008, teda dávno po havárii. Uvedené upovedomenie správnych orgánov, prípadne iniciovanie súdneho konania v dostatočnom časovom predstihu by bolo dostatočným splnením si prevenčnej povinnosti, no zo strany odporcu (žalovaného) k nemu nedošlo... Odporca (žalovaný) nielenže o obnažovaní päty múru včas neupovedomil žiadne orgány, ale pri ohliadke vykonanej v súvislosti s uvedenou problematikou na jeseň 1999 Komisiou pre výstavbu a územné plánovanie pri [REDAKOVANÉ] nebola z jeho strany poskytnutá ani len najmenšia súčinnosť v podobe umožnenia vstupu členov komisie na pozemok. Toto konanie dokonca nespadá iba pod porušenie všeobecnej prevenčnej povinnosti, ale bolo priamo porušením právnej povinnosti podľa Stavebného zákona a bolo považované za priestupok podľa ďalej uvedených ustanovení... Odporcovo (žalovaného) dlhoročné nekonanie s vedomím hroziacej škody a neumožnenie vstupu na pozemok bolo zavineným konaním odporcu (žalovaného), ktoré do istej miery bezprostredne vplývalo na haváriu oporného múru a s tým spojený vznik škody v podobe nákladov jeho odstránenia. Na strane odporcu (žalovaného) tak boli naplnené základné predpoklady vzniku škody, a to zavinené protiprávne konanie, existencia škody a príčinná súvislosť medzi konaním odporcu (žalovaného) a vznikom škody. Súd preto odporcu (žalovaného) k náhrade škody v podobe nákladov na odstránenie havarovaného múru zaviazal. Pri posúdení rozsahu uloženej povinnosti vychádzal súd z miery zavinenia odporcu (žalovaného). Je zrejmé, že to nebolo výlučne porušenie prevenčnej povinnosti a zabránenie vstupu na pozemok, ktoré mali za následok haváriu múru. Pokiaľ by bol múr riadne technicky zhotovený, jeho havária by žiadnym nekonaním odporcu ani zamedzením vstupu na pozemok určite nenastala. Prichádza tu teda do úvahy aj zavinenie poškodených ako zhotoviteľov a vlastníkov stavby nižšej kvality. Pomer ich zavinenia ku zavineniu odporcu stanovil súd v rovnakom rozsahu, teda 1 : 1. Rovnakú mieru zavinenia na strane odporcu (žalovaného) dovodzuje súd zo skutočnosti, že odporca (žalovaný) dlhodobo (prinajmenšom od roku 1996 až do havárie v roku 2000) nevykonal nič, čím by aspoň potenciálne zamedzil obnažovaniu päty oporného múru, ako zásadného predpokladu vzniku havárie. Ako konštatoval i znalecký posudok TSÚS, bola havária oporného múru pri jeho obnaženej päte v daných podmienkach okolitého prostredia neodvratná. Nemenej závažné ako vplyv na zásadný predpoklad havárie, je i zamedzenie vstupu na pozemku robené voči orgánu verejnej správy konajúcemu v snahe zabrániť vzniku škody. O závažnosti tohto konania svedčí i skutočnosť, že napĺňalo znaky priestupku. Po zohľadnení miery zavinenia tak súd zaviazal odporcu k náhrade polovice nákladov na odstránenie havarovaného múru, čo predstavuje 810,13 Eur.“.

8. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol so zreteľom na to, že vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku bol výsledkom konania neúspech žalobcov 78,35 % a neúspech sťažovateľov 21,65 %.

9. Na základe odvolania žalobcov, ako aj odvolania sťažovateľov (proti prvej, tretej a piatej výrokovej vete rozsudku okresného súdu), v ktorom namietli, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, že vec nesprávne právne posúdil a že vo veci samej rozhodol bez ustálenia okruhu účastníkov konania (strán sporu) s poukazom na to, že sťažovateľ nikdy nebol vlastníkom

pozemku susediaceho s pozemkom žalobcov, krajský súd prvou výrokovou vetou napadnutého rozsudku rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny [§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase jeho rozhodovania (ďalej len „OSP“)], pretože (rovnako ako okresný súd) vzhladol porušenie prevenčnej povinnosti vyplývajúcej z § 415 Občianskeho zákonníka sťažovateľom, ktorá sa týka každého, a nie iba vlastníka pozemku. Druhou výrokovou vetou napadnutého rozsudku krajský súd uložil žalobcom povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľom náhradu trov odvolacieho konania v sume 27,49 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

10. Dovolanie sťažovateľov podľa § 237 ods. 1 písm. a), d), f) OSP proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd prvou výrokovou vetou napadnutého uznesenia odmietol ako procesne neprípustné [§ 447 písm. c) Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 (ďalej aj „CSP“)] bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Druhou výrokovou vetou uvedeného uznesenia najvyšší súd rozhodol, že žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľov

11. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti vyslovujú presvedčenie, že napadnutým rozsudkom okresného súdu v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu bol sťažovateľ zaviazaný na náhradu škody žalobcom pozostávajúcej z (časti) nákladov na odstránenie spadnutého múra bez toho, aby boli vo vzťahu k nemu splnené všetky zákonné predpoklady zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to existencia škody, porušenie právnej povinnosti sťažovateľom a príčinná súvislosť medzi nimi. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd aplikáciou § 415 Občianskeho zákonníka na daný prípad rozhodol nad rámec žalobného petitu svojvoľne, pričom sťažovateľom neumožnil, aby sa k aplikácii uvedeného zákonného ustanovenia vyjadrili. Sťažovatelia okresnému súdu vytýkajú, že na sťažovateľa preniesol zodpovednosť za neschopnosť príslušného stavebného úradu pri vynucovaní dodržiavania zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom v danom čase (ďalej aj „stavebný zákon“ alebo aj „zákon č. 50/1976 Zb.“) zo strany žalobcov, ktorí bez stavebného povolenia na hranici svojho pozemku a pozemku sťažovateľky postavili oporný múr, ktorý sa po niekoľkých rokoch zrútil, pričom v procese dokazovania vedome prehliadol skutočnosť, že z jeho rozhodovacej činnosti (t. j. nielen z konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 C 559/92, ale aj z konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 15/2009) vyplýva, že sťažovatelia si oznamovaciu povinnosť voči príslušnému stavebnému úradu splnili. Sťažovatelia s poukazom na to, že sťažovateľ vlastníkom pozemku susediaceho s pozemkom žalobcov ani vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti v obci [REDAKOVANÉ] nikdy nebol, ďalej namietajú, že nepravdivé je aj tvrdenie okresného súdu o spáchaní priestupku sťažovateľom podľa stavebného zákona, ako aj tvrdenie, že sťažovateľ neumožnil oprávneným orgánom verejnej správy vstup na pozemok, výlučnou vlastníčkou ktorého je sťažovateľka. Za svojvoľné sťažovatelia považujú aj rozhodnutie okresného súdu o trovách konania, ktoré nadväzovalo na rozhodnutie v merite veci. Krajský súd sa v odvolacom konaní so skutkovým stavom zisteným okresným súdom stotožnil, dokazovanie nedoplnil a napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov odmietol ako procesne neprípustné, pretože nimi namietané

vady v konaní krajského soudu nezistil. Uvedené skutečnosti podle názoru stěžovatelův zakládají porušení čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 1 ústavy, ich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 dohovoru.

III.

Vyjadrenie krajského soudu, najvyššieho soudu, zúčastnených osôb a replika stěžovatelův

III.1. Vyjadrenie krajského soudu:

12. Na ústavnú stážnosť reagoval krajský súd listom č. k. Spr 173/2021 z 8. októbra 2021, v ktorom uviedol, že ju považuje za neopodstatnenú, keďže krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku podrobne zaoberal spoluzodpovednosťou stážovateľa za vzniknutú škodu žalobcov v dôsledku porušenia všeobecnej prevenčnej povinnosti.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho soudu:

13. Na ústavnú stážnosť reagoval najvyšší súd listom č. k. KP 3/2021-412, Cpj 171/2021 zo 6. októbra 2021, v ktorom uviedol, že ponecháva rozhodnutie o nej na úvahe ústavného soudu.

14. K uvedenému listu najvyššieho soudu bolo pripojené vyjadrenie sudcu spravodajcu senátu, ktorý rozhodoval v napadnutom dovolacom konaní. Podľa jeho názoru najvyšší súd v danej veci dostatočne konkrétne vysvetlil, prečo podľa neho nešlo argumentácii stěžovatelův prisvedčiť ako v časti tvrdeného nedostatku právomoci soudu (bod 19 odôvodnenia uznesenia najvyššieho soudu), tak aj v časti tvrdenej prekážky veci právoplatne rozsúdenej (bod 21 odôvodnenia uznesenia najvyššieho soudu) a napokon tiež v časti tvrdeného odňatia možnosti konať pred súdom nedostatočne odôvodneným, teda arbitrárnym odôvodnením rozsudku odvolacieho soudu (body 23 až 27 odôvodnenia uznesenia najvyššieho soudu). Najvyšší súd zaujal tiež stanovisko k ďalším dovolacím námietkam a i s poukazom na svoju konštantnú judikatúru objasnil, prečo tieto boli z pohľadu tu nezistenej prípustnosti dovolania rovnako bez významu (bod 29 odôvodnenia uznesenia najvyššieho soudu). Pretože dôvody zo stěžovateľmi napádaného uznesenia len ťažko niečím doplniť, najvyšší súd na obsah jeho odôvodnenia odkazuje.

III.3. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

15. Žalobcovia ako zúčastnené osoby sa k ústavnej stážnosti vyjadrili listom zo 7. októbra 2021, pričom uviedli, že rozhodnutia všeobecných súdov sú vecne správne, preto nie je dôvod na ich zrušenie ústavným súdom. Podľa názoru zúčastnených osôb stážovateľa, ktorí oporný múr podkopali 60 cm pod úroveň základu, skutkový stav veci v ústavnej stážnosti neopísali pravdivo, ale si ho vymysleli, v čom vidia zneužitie práva na jej podanie.

III.4. Replika stěžovatelův:

16. Stážovateľa v replike z 9. novembra 2021 uviedli, že na ústavnej stážnosti v plnom rozsahu trvajú. Podľa ich názoru krajský súd ani najvyšší súd vo vyjadreniach k ústavnej stážnosti nereagovali na konkrétne stážnostné námietky a vyjadrenie zúčastnených osôb je skôr paušálnym

obviňovaním až očierňovaním sťažovateľov s prezentovaním skutkovej verzie zúčastnených osôb a uvádzaním nepráv, ktoré sú vyvrátené dôkazmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise. Sťažovatelia poukázali na to, že žalobcovia napriek existencii právoplatného rozhodnutia stavebného úradu, ktorým nariadil žalobcom na vlastné náklady oporný múr odstrániť, tak do dnešného dňa neurobili a túto čiernu stavbu naďalej užívajú, pričom susedný pozemok sťažovateľky je úplne znehodnotený a sťažovateľka nemôže dokončiť stavbu svojho domu. Napriek tomu, že ústavný súd nevykonáva dokazovanie, mu sťažovatelia predložili aktuálne fotografie, ktoré túto situáciu, ktorá trvá už 22 rokov, preukazujú.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

17. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov došiel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 244/2013-1140 z 2. októbra 2014 (bod 9) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 (bod 10).

19. Ústavný súd už v minulosti konštatoval, že k úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranné, nezávislé a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 199/08).

20. V Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné sudy (čl. 141 ods. 1 ústavy).

21. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné

a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

V.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

22. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde (I. ÚS 54/97). Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu konať vo veci nezávisle a nestranne tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

23. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02, ZNaU 108/02).

24. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016).

25. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, ZNaU 313/2003).

26. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom

súdnej ochrany aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu označených práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

27. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré vyústilo do jeho vnútornej rozpornosti, považuje ústavný súd, ako aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) za dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, súčasťou ktorého je nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu (III. ÚS 772/2016, rozsudky ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61, či vo veci Ruiz Torija a Hiro Balani v. Španielsko z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91). S touto líniou je súladné aj rozhodovanie ústavného súdu (m. m. I. ÚS 235/2020, I. ÚS 515/2020, II. ÚS 120/2020, IV. ÚS 314/2020).

28. Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (III. ÚS 314/2018, ZNaU 47/2018).

29. Keďže odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05), ústavný prieskum zahŕňa aj rozsudok súdu prvej inštancie.

30. Krajský súd napadnutým rozsudkom vydaným v konaní o náhradu škody podľa § 420 Občianskeho zákonníka potvrdil ako vecne správny rozsudok okresného súdu č. k. 5 C 34/2008-915 z 15. októbra 2012, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalobcom oprávneným spoločne a nerozdielne sumu 810,13 eur spolu s úrokom z omeškania 6 % ročne za obdobie od 25. augusta 2005 do zaplatenia, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; a zároveň sťažovateľom uložil povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania v sume 667,21 eur do 15 dní od doručenia rozhodnutia na účet okresného súdu (body 5 až 8).

31. V odvolacom konaní nebolo sporné, že sťažovateľ nebol vlastníkom pozemku susediaceho s pozemkom žalobcov, na ktorom žalobcovia bez stavebného povolenia, resp. ohlásenia stavby ešte v roku 1991 postavili oporný múr, k havárii ktorého došlo vo februári 2000, a to tým spôsobom, že sa jeho časť preklopila na susedný pozemok vo vlastníctve sťažovateľky, na ktorom stojí hrubá stavba rodinného domu (bez označenia súpisným číslom), ktorej výstavbu povolil Okresný národný výbor v Trenčíne, odbor výstavby a územného plánovania, 17. septembra 1986 sťažovateľke ako stavebníčke za konkrétne určených podmienok.

32. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že podľa názoru krajského súdu zodpovednosť sťažovateľa za škodu nespočívala v podkopaní oporného múru, ktoré mu žalobcovia dávali za vinu v žalobe, ale v porušení všeobecnej preventívnej povinnosti ustanovenej § 415 Občianskeho zákonníka, keďže sťažovateľ v súvislosti s haváriou časti oporného múru neupovedomil príslušné správne orgány, neinicioval súdne konanie v dostatočnom časovom predstihu a taktiež v bližšie neoznačený deň v jeseni 1999 neposkytol súčinnosť členom komisie pre výstavbu a územné plánovanie pri vstupe na bližšie neoznačený pozemok, čo malo byť priamo porušením právnej povinnosti podľa bližšie neoznačeného ustanovenia Stavebného zákona. Porušenie všeobecnej preventívnej povinnosti sťažovateľom preto malo (podľa názoru krajského súdu) za následok vznik

zodpovednosti sťažovateľa za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá žalobcom vznikne v budúcnosti v súvislosti s odstránením oporného múru, ktorý je inak vecou bez hodnoty.

33. Ústavný súd vzhľadom na námietku sťažovateľov o arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu (bod 11) v uznesení č. k. I. ÚS 353/2021-48 zo 6. septembra 2021, ktorým ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (bod 2), uviedol, že v ďalšom konaní bude potrebné zistiť predovšetkým to, či krajský súd v odvolacom konaní ústavne akceptovateľným spôsobom vyložil a aplikoval § 415 Občianskeho zákonníka upravujúceho všeobecnú preventívnu povinnosť predchádzať hroziacim škodám.

34. V okolnostiach prípadu sťažovateľov ústavný súd na tomto mieste pripomína, že mu v súlade s jeho ustálenou judikatúrou vo všeobecnosti neprislúcha právo vyjadrovať sa k tomu, či všeobecné súdy pre svoje rozhodnutie získali dostatok dôkazov a či získané dôkazy správne vyhodnotili, avšak s výnimkou prípadov, keď všeobecné súdy zo skutkových okolností, ktoré im boli predložené, vyvodlia svojvoľné závery (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Ferrari proti Taliansku z 15. 12. 1998, č. 43472/98 a Venturini proti Taliansku z 28. 9. 1999, č. 44230/98) napríklad tak, že z nepochopiteľných dôvodov ignorujú niektoré dôkazy, ktoré sú zjavne spôsobilé podporiť účastníkom konania uplatňovaný nárok (pozri napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Khamidov proti Rusku z 15. 11. 2007, č. 72118/01 a Ajdarič proti Chorvátsku z 13. 12. 2011, č. 20883/09).

35. V intenciách prezentovaných postulátov tak ústavný súd riešil otázku, či si krajský súd ako súd odvolací splnil svoju povinnosť náležite odôvodniť namietaný rozsudok, a teda či sa primerane vysporiadal s prednesenou argumentáciou sťažovateľov, ktorú ústavný súd vníma ako argumentáciu relevantnú. V nadväznosti na to bolo úlohou ústavného súdu zistiť, či argumentácia a jej zodpovedajúce dôkazy, na ktoré sa sťažovateľ pred všeobecnými súdmi odvolával, mali kvalifikovaný charakter, resp. zásadný význam pre výsledok rozhodnutia v prejednávanej veci sťažovateľa (m. m. II. ÚS 120/2020).

36. Krajský súd na otázku vymedzenú ústavným súdom v bode 33 nálezu vo svojom vyjadrení (bod III.1.) osobitne neodpovedal, len všeobecne uviedol, že v odôvodnení napadnutého rozsudku sa podrobne zaoberal spoluzodpovednosťou sťažovateľa za vzniknutú škodu žalobcov v dôsledku porušenia všeobecnej preventívnej povinnosti.

37. Ústavný súd pripomína, že sudcovia sú pri výkone svojej funkcie (teda i pri svojom rozhodovaní) viazaní len ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (§ 2 ods. 3 prvá veta zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacích a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

38. Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy).

39. Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá (čl. 2 ods. 3 ústavy). Pre oblasť základných práv a slobôd je citované ustanovenie ústavy upresnené v čl. 13 ods. 1 ústavy, podľa ktorého povinnosti možno ukladať a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

40. Odborná právnická literatúra (*Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2019. s. 269 – 281*) uvádza, že: «Úpravou čl. 2 ods. 3 sa ustanovuje ďalší zo základných princípov materiálneho právneho štátu „čo nie je zakázané, je dovolené“. Jeho adresátom sú fyzické a právnické osoby, ktoré vo vzťahu k orgánom verejnej moci sa smú správať podľa vlastného uváženia vždy, keď prameň práva prijatý v súlade so zásadami materiálneho právneho štátu im neurčil povinnosť správať sa ustanoveným spôsobom za určených podmienok. Úpravu čl. 2 ods. 3 nemožno interpretovať extenzívnym výkladom tak, že každý si môže priznať ľubovoľné právo, ak zákon priznanie takého práva nezakazuje. Aj keď to platný právny poriadok výslovne neurčuje, východiskom interpretácie a aplikácie práva (aj) v tomto prípade musí byť zdravý rozum a na jeho základe vymedzený účel práv, slobôd, právnych inštitútov a všetkých ostatných právnych kategórií.»

41. Rešpektovanie príkazu ústavných noriem obsiahnutých v čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy orgánmi štátu je preskúmateľné prostredníctvom a v rámci opravných prostriedkov dostupných oprávneným osobám predovšetkým v rámci súdnej a inej právnej ochrany podľa čl. 46 ústavy (II. ÚS 20/01, ZNaU 74/2001).

42. Právna úprava zodpovednosti za škodu obsiahnutá v šiestej časti druhej hlavy Občianskeho zákonníka (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka) je komplexom *lex generalis* vo vzťahu k osobitným právnym úpravám. Každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí (§ 415 Občianskeho zákonníka). Adresátom preventívnej povinnosti ustanovenej § 415 Občianskeho zákonníka je každá fyzická osoba alebo právnická osoba.

43. Odborná právnická literatúra (*Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019. s. 1442 – 1472*) tiež uvádza, že „... právo upravujúce povinnosť nahradiť spôsobenú škodu sleduje dvojaký účel – v prvom rade poskytnúť poškodenému spravodlivú náhradu na vyrovnanie ujmy spôsobenej konaním alebo udalosťou. Tento účel je vyjadrením tzv. distributívnej, alebo vyrovnávajúcej spravodlivosti (*distributive justice*). Druhým cieľom deliktnej zodpovednosti je prevencia. Prevencia v sebe obsahuje aj prvok odstrašenia, ktorý je výrazom donucovacej spravodlivosti (*coercive justice*)... Normatívna konštrukcia zakladajúca povinnosť nahradiť škodu spôsobenú inému vychádza z ustanovenia § 420 ods. 1 a 3. V prvom odseku je vyjadrená zásada, že každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil inému porušením právnej povinnosti. V treťom odseku je vyjadrená doplňujúca zásada, v zmysle ktorej sa zodpovednosti zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil. Podľa tejto konštrukcie poškodený preukazuje porušenie právnej povinnosti inou osobou, ďalej to, že mu v majetkovej sfére vznikla škoda a že medzi právnym deliktom a škodou je príčinná súvislosť. Na základe preukázania týchto skutočností je škodca povinný škodu nahradiť. Takýto následok môže škodca vylúčiť, ak preukáže, že škodu nezavinil (§ 420 ods. 3). Vzhľadom na túto konštrukciu sa tento prípad označuje ako zodpovednosť na základe predpokladaného zavinenia... Z právnej zásady *iuris enim executio non habet iniuria* (výkon práva nezakladá bezprávie) má pre všeobecnú úpravu náhrady škody význam prvok protiprávnosti... V prevažujúcom ponímaní protiprávnosť predpokladá faktické správanie (konanie alebo opomenutie), ktoré porušuje právnú povinnosť. Z toho vyplýva, že protiprávnosť možno spájať len so správaním sa osoby... Právna povinnosť môže byť stanovená a) priamo zákonom alebo iným predpisom objektívneho práva, alebo b) vyplýva zo zmluvného vzťahu (*lex contractus*),

alebo c) spočíva v nezachovaní určitého všeobecného štandardu správania (porušenie generálnej prevenčnej povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka)... Ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka sa vykladá tak, že protiprávnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy len tam, kde výslovne neexistuje právna norma dopadajúca na správanie, ktorého protiprávnosť sa posudzuje (Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 3378/2006.). Nie každé konanie, ktoré má za následok vznik škody, treba považovať za protiprávne (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 1400/2000)... Treba dodať, že porušenie preventívnej povinnosti má za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka len vtedy, ak sú súčasne splnené ďalšie zákonom ustanovené podmienky, t. j. existencia škody, príčinná súvislosť medzi škodu a porušením preventívnej povinnosti a zavinenie škodcu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 127/2007). Aj porušenie právnej povinnosti si tak vyžaduje dôkaz o konaní, ktorým bolo porušené právo. Pokiaľ nie je splnený základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu, pretože nie je preukázaný skutok, ktorý je príčinou vzniku škody a ktorého sa dopustili žalovaní, nie je nárok na náhradu škody daný (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 3234/2006)... Protiprávnosť správania je vylúčená, ak právo určité konanie dovoľuje.“.

44. V danom prípade krajský súd za prvý dôvod porušenia všeobecnej preventívnej povinnosti sťažovateľom majúcej za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka považoval to, že sťažovateľ neupovedomil príslušné správne orgány o havárii oporného múru.

45. Ústavný súd konštatuje, že všeobecnú preventívnu povinnosť ustanovenú § 415 Občianskeho zákonníka nemožno stotožňovať so všeobecnou oznamovacou povinnosťou.

46. Povinnosť oboznámiť, upovedomiť, resp. presnejšie upozorniť príslušné orgány na hroziacu závažnú škodu vyplývala každému z § 416 ods. 1 Občianskeho zákonníka (účinného do 31. decembra 1992) s tým, že (každý) bol povinný zakročiť, ak bol na odvrátenie škody neodkladne potrebný zákrok; nemusel tak urobiť, ak mu v tom bránila dôležitá okolnosť alebo ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo osoby sebe blízke. Všeobecná oznamovacia povinnosť sa netýkala prípadu, ak hroziaca škoda nedosahovala intenzitu závažnosti. K vypusteniu všeobecnej oznamovacej povinnosti z právneho poriadku Českej a Slovenskej federatívnej republiky došlo zákonom č. 509/1991 Zb., ktorým sa menil, dopĺňal a upravoval Občiansky zákonník, pričom dôvodová práva k tomuto zákonu uvádzala: „Tzv. oznamovací povinnosť a zakročovací povinnosť bola vypuštěná, nebot' v praxi se ukázala být neživotná. Vypuštění tohoto ustanovení souvisí s vypuštěním ustanovení § 425 (dříve sankční ustanovení ve vztahu k § 416).“

47. Je všeobecne známou skutočnosťou, že súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky je zákon č. 50/1976 Zb., ktorého koncepcia nedokáže v uspokojivej miere reagovať na podmienky a požiadavky súčasnej doby; uvedený zákon vo svojej piatej časti stanovuje, kto je stavebným úradom a akú má pôsobnosť.

48. Stavebný zákon v znení účinnom do 31. augusta 1997 ustanovoval (§ 117 ods. 1), že stavebným úradom je okresný národný výbor; okresný národný výbor mohol určiť, že stavebným úradom je mestský alebo miestny národný výbor. Do pôsobnosti mestských a miestnych národných výborov, ktoré neboli stavebnými úradmi, pritom patrilo nielen sledovanie všetkej stavebnej

činnosti v obci so zreteľom na to, aby sa rozvíjala v súlade so zámermi územného plánovania, ale aj dozor nad stavom stavieb a kontrola, či sa stavby a ich zmeny, terénne úpravy, práce a zariadenia podľa tohto zákona neuskutočňujú bez povolenia alebo v rozpore s ustanoveniami tohto zákona. Ak mestský (miestny) národný výbor pri kontrole zistil, že sa stavba a jej zmeny, terénna úprava, práce a zariadenia uskutočňovali bez povolenia alebo v rozpore s ním, prerokoval zistené nedostatky so stavebníkom; ak toto rokovanie nevedlo k cieľu, vydal rozhodnutie o zastavení stavby a upovedomil o tom príslušný stavebný úrad (§ 122).

49. S účinnosťou od 1. septembra 1997 bol stavebným úradom okresný úrad; obec vykonávala právomoc stavebného úradu v konkrétne určenom rozsahu.

50. Zákomom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov došlo k prechodu pôsobností z ministerstiev, z krajských úradov a z okresných úradov na obce a na vyššie územné celky, ktorými sú podľa osobitného zákona samosprávne kraje, v rozsahu a spôsobom ustanovenými v čl. II až XXI.

51. Zákomom č. 479/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bol § 122 stavebného zákona vypustený vzhľadom na jeho irelevantnosť po presune kompetencie stavebných úradov na všetky obce; tým zaniklo členenie kompetencií medzi stavebné úrady a obce.

52. Pôsobnosť stavebného úradu je preneseným výkonom štátnej moci.

53. Stavebný úrad, ktorý by bol príslušný vydať pre stavbu stavebné povolenie, vykonáva (aj) konanie o odstránení stavby (§ 90 stavebného zákona).

54. V napadnutom odvolacom konaní nebolo sporné, že v súvislosti s haváriou oporného múru, ako aj v súvislosti s jeho nelegálnym postavením žalobcami príslušný stavebný úrad konal.

55. Podľa § 121 OSP účinného do 30. júna 2016 nebolo treba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

56. Krajský súd mal vedomosť o skutočnosti, že sťažovatelia (ako žalobcovia) sa žalobou doručenou Okresnému súdu Trenčín 6. apríla 1992 domáhali proti žalobcom (ako žalovaným) odstránenia oporného múru; uvedené konanie bolo vedené pod sp. zn. 11 C 559/1992 a skončilo tak, že Okresný súd Trenčín rozsudkom č. k. 11 C 559/92-325 zo 4. novembra 2002 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 239/03-387 z 8. septembra 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 3. novembra 2004, žalobu zamietol.

57. Krajský súd mal vedomosť aj o tom, že súd prvej inštancie (v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 34/2008) „nepripojil celý súdny spis OS TN 11 C 559/1992“, ako to žiadali sťažovatelia na objasnenie stavu miesta v čase výstavby oporného múru. Súčasťou tohto spisu pritom je oznámenie Obecného úradu [REDAKOVANÉ] z 15. mája 1991, z ktorého vyplýva, že na základe žiadosti sťažovateľov z 3. mája 1991, po tom ako „komisia vykonala obhliadku

vytekajúcej vody z oporného múru v priestore za podpivničenou terasou“, bolo žalobcovi nariadené do 15. augusta 1991 pozastaviť pokračovanie vo výstavbe oporného múru.

58. Sťažovatelia (ako žalobcovia) sa ďalšou žalobou doručenu okresnému súdu 23. februára 2009 domáhali proti žalobcom (ako žalovaným) uloženia povinnosti vykonať opatrenia na odvrátenie hroziacej škody; uvedené konanie bolo vedené pod sp. zn. 7 C 15/2009 a hoci skončilo zastavením, z uznesenia okresného súdu č. k. 7 C 15/2009 z 31. januára 2011, ktoré krajský súd potvrdil uznesením č. k. 19 Co 126/2011 z 29. mája 2013, vyplýva, že dôvodom takéhoto rozhodnutia okresného súdu bolo, že vec nespadá do právomoci súdov, kvôli čomu ju okresný súd postúpil stavebnému úradu (obci), ktorý mal v konaní v zmysle § 29 ods. 4 Správneho poriadku pokračovať, keďže Obvodný úrad v Novom Meste nad Váhom, odbor životného prostredia, rozhodnutím [REDAKOVANÉ] zo 4. decembra 2000 nariadil žalobcom, aby na vlastné náklady do troch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia odstránili oporný múr „v porušenej časti dĺžky 25 m“, ako aj ďalšie podmienky vrátane zákazu vstupu do priestorov pod deformovaným oporným múrom s výnimkou osôb, ktoré budú vykonávať práce súvisiace s jeho odstraňovaním.

59. Súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia stavebného úradu o odstránení oporného múru (bod 58) sa dotknuté osoby mohli domáhať prostredníctvom správnej žaloby podľa Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016.

60. Vychádzajúc z uvedeného, možno prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľov, že zákon mu neukladal povinnosť upovedomiť „príslušné správne orgány“ nielen o havárii oporného múru, ale ani o jeho nelegálnom postavení žalobcami.

61. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že k výkonu rozhodnutia stavebného úradu o odstránení oporného múru do dnešného dňa nedošlo. Túto skutočnosť žalobcovia vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti (bod III.3.) nepopreli.

62. V súvislosti s odstránením oporného múru bol a stále je povinný konať stavebný úrad v rámci pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 50/1976 Zb.

63. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci upravuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

64. Za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nezodpovedá subjekt, ktorý priamo v tom-ktorom prípade túto moc vykonáva, ale štát zastúpený príslušným vrcholovým orgánom verejnej správy. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že vecne pasívne legitimovaný nahradiť škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je štát aj v takom prípade, ak priamy vykonávateľ verejnej moci nesprávne úradne postupoval tým, že nekonal v intenciách preventívnej povinnosti vyplývajúcej z § 415 Občianskeho zákonníka (m. m. II. ÚS 431/2013).

65. Krajský súd za druhý dôvod porušenia všeobecnej preventívnej povinnosti sťažovateľom majúcej za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka považoval to, že sťažovateľ neinicioval súdne konanie v dostatočnom časovom predstihu.

66. Ústavný súd konštatuje, že obsahom všeobecnej preventívnej povinnosti ustanovenej § 415 Občianskeho zákonníka nie je povinnosť fyzickej osoby podať žalobu.

67. V súčasnosti účinný Civilný sporový poriadok vyslovene ustanovuje, že žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva (§ 131 CSP).

68. Správny súdny poriadok ustanovuje, že žaloba je procesný úkon, ktorým fyzická osoba alebo právnická osoba uplatňuje právo na súdnu ochranu porušeného alebo priamo dotknutého práva alebo právom chráneného záujmu [§ 61 písm. a) Správneho súdneho poriadku].

69. Podľa § 79 ods. 1 OSP účinného do 30. júna 2016 sa konanie začínalo na návrh; ak sa návrh týkal dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným, nazýval sa žalobou.

70. Aktívnou vecnou legitimáciou sa vo všeobecnosti rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného), je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta (rozsudok najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 205/2009 z 29. júna 2010).

71. V danom prípade niet žiadnych pochyb o tom, že v súvislosti s oporným múrom sťažovateľa svoje právo podať žalobu využili a súdne konania iniciovali, pričom na ich ťarchu nemožno pričítať to, že v nich neboli úspešní. Povinnosť podať žalobu zákon sťažovateľom neukladal.

72. Krajský súd za tretí dôvod porušenia všeobecnej preventívnej povinnosti sťažovateľom majúcej za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka považoval to, že sťažovateľ v bližšie neoznačený deň v jeseni 1999 neposkytol súčinnosť členom komisie pre výstavbu a územné plánovanie pri vstupe na bližšie neoznačený pozemok, čo malo byť priamo porušením právnej povinnosti podľa bližšie neoznačeného ustanovenia stavebného zákona.

73. Stavebný zákon v znení účinnom do 31. júla 2000 v § 134 upravoval vstup na cudzie pozemky tým spôsobom, že pracovníci a funkcionári obecných úradov, stavebných úradov a ďalších orgánov štátnej správy môžu byť poverení vstupovať na cudzie pozemky, na stavby a do nich s vedomím ich vlastníkov, pokiaľ plnia úkony vyplývajúce z tohto zákona, ktoré sa týchto pozemkov a stavieb dotýkajú; pritom musia dbať, aby čo najmenej rušili ich užívanie a aby ich činnosťou nevznikli škody, ktorým možno zabrániť. Oprávnenie na vstup sa preukazuje osobitným preukazom. Ak je to nevyhnutné, môžu s osobou oprávnenou na vstup na cudzie pozemky, na stavby a do nich podľa odseku 1 vstupovať aj znalci a účastníci konania touto osobou prizvaní. V prípade úkonov podľa § 91, § 94 a § 96 tohto zákona na odvrátenie nebezpečenstva spôsobeného závadami na stavbe, ktoré ohrozujú bezpečnosť, životy alebo zdravie osôb, alebo môžu spôsobiť značné škody, môžu osoby oprávnené na vstup na cudzie pozemky, na stavby a do nich podľa odseku 1 na ne vstupovať bez vedomia vlastníka. Sú však povinné ho bez meškania o vykonaných úkonoch upovedomiť. Pri pochybnostiach o rozsahu oprávnenia rozhodne v jednotlivých prípadoch stavebný úrad.

74. V podstate rovnako upravuje vstup na cudzie pozemky aj stavebný zákon v súčasnom (aktuálnom) znení, pričom oprávnenými osobami sú poverení zamestnanci orgánu územného plánovania, stavebného úradu, krajského stavebného úradu, inšpekcie a ďalších orgánov štátnej správy.

75. Ako bolo uvedené, v odvolacom konaní nebolo sporné, že sťažovateľ nebol vlastníkom pozemku susediaceho s pozemkom žalobcov, na ktorom žalobcovia bez stavebného povolenia, resp. ohlásenia stavby ešte v roku 1991 postavili oporný múr, k havárii ktorého došlo vo februári 2000, a to tým spôsobom, že sa jeho časť preklopila na susedný pozemok vo vlastníctve sťažovateľky, na ktorom stojí hrubá stavba rodinného domu (bez označenia súpisným číslom).

76. Vychádzajúc z uvedeného, možno prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že členom komisie pre výstavbu a územné plánovanie nebol povinný poskytnúť súčinnosť pri vstupe na pozemky, ktorých nebol vlastníkom.

77. Podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení účinnom do 31. decembra 1999 (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“) obecné zastupiteľstvo mohlo zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány; tieto sa skladali z poslancov obecného zastupiteľstva a z obyvateľov obce zvolených obecným zastupiteľstvom.

78. V podstate rovnako upravuje zriaďovanie komisií aj v súčasnosti účinný zákon č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov s tým rozdielom, že komisie sú zložené z poslancov a z ďalších osôb zvolených obecným zastupiteľstvom.

79. Komisia obecného zastupiteľstva nepatrí medzi orgány obce, ktorými sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Právna úprava postavenia a činnosti orgánov obce je obsiahnutá v § 11 až § 13 zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

80. Delegovanie zákonnej pôsobnosti vykonať stavebné konanie (vrátane konania o odstránení stavby) z príslušného stavebného úradu na akúkoľvek komisiu zriadenú obecným zastupiteľstvom je v príkrom rozpore so stavebným zákonom.

81. Ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku dospel k záveru, že výklad a aplikácia § 415 Občianskeho zákonníka upravujúceho všeobecnú preventívnu povinnosť predchádzať hroziacim škodám krajským súdom vo vzťahu k § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravujúcemu zodpovednosť za škodu nie je ústavne súladný.

82. Krajský súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil východiská ochrany základných práv a slobôd uvedené v bodoch 19, 22 až 28 toho nálezu, preto jeho prístup pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľov nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

83. Na skutkovom základe uvedenom v bodoch 38 až 82 tohto nálezu ústavný súd podľa § 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol, že rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 244/2013-1140 z 2. októbra 2014 boli porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

84. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľov podané podľa § 237 ods. 1 písm. a), d), f) OSP proti rozsudku krajského súdu odmietol ako procesne

neprípustné [§ 447 písm. c) CSP účinného od 1. júla 2016] bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

85. Ústavný súd vzhľadom na námietku sťažovateľov o arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (bod 11) v uznesení č. k. I. ÚS 353/2021-48 zo 6. septembra 2021, ktorým ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (bod 2), uviedol, že v ďalšom konaní bude potrebné zistiť, či najvyšší súd v dovolacom konaní ústavne akceptovateľným spôsobom rozhodol o neprípustnosti dovolania sťažovateľov.

86. O arbitrárnosť právnych záverov ide spravidla vtedy, keď súd vôbec nedal uspokojujúcu odpoveď na argumenty predložené účastníkom, alebo ak právne závery, ku ktorým súd dospel, nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov pomocou prípustných interpretačných metód, alebo keď k súdom vyvozeným právnym záverom v konkrétnej veci už *prima facie* nie je možné dôjsť podradením zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu. Takéto nedostatky odôvodnenia totiž porušujú základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 440/2011).

87. Najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti (bod III.2.) odkázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom sa (podľa jeho názoru) dostatočne konkrétne zaoberal všetkými dovolacími dôvodmi.

88. Ústavný súd plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Opätovne pripomína, že pri výkone základného práva na súdnu ochranu neprichádza do úvahy (zo strany súdov) jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie či dokonca popretie (I. ÚS 532/2016). Najvyšší súd je pri rozhodovaní o dovolaní súdom, ktorý okrem rozhodovania o právach a povinnostiach sporových strán, „súdi súdy“ s dôsledkami pre sporové strany súčasných i budúcich. Rozhodnutím o dovolaní sa cez interpretáciu vdychuje život právnym normám s dôsledkami pre celé územie Slovenskej republiky (I. ÚS 336/2019).

89. Vzhľadom na záver ústavného súdu prijatý vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (bod 81 až 83) ústavný súd konštatuje, že ani najvyšší súd v napadnutom uznesení nezohľadnil východiská ochrany základných práv a slobôd uvedené v bodoch 19, 22 až 27 toho nálezu, preto jeho prístup pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľov nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd sa pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľov vecne dostatočne nezaoberal dovolacími námietkami sťažovateľov, a tak prehliadol, že právne závery krajského súdu vyslovené v odôvodnení jeho rozhodnutia nemajú racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení všeobecne právnych predpisov.

90. Na už uvedenom skutkovom základe ústavný súd podľa § 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 239/2018 z 21. júla 2020 boli porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.3. Zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie

91. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti a svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody, takéto rozhodnutie zruší. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľov zaručených ústavou a dohovorom tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, v zmysle § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde namietaný rozsudok krajského súdu a namietané uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

92. V dôsledku toho, že krajský súd pri svojom rozhodovaní vyslovil nesprávny právny názor prameniacy z opomenutia zásadných procesnoprávných aj hmotnoprávných ustanovení v súvislostiach prejednávanej veci, ústavný súd rozhodol o vrátení veci krajskému súdu, vychádzajúc pritom aj z princípu procesnej ekonómie konania, keďže predmetné konanie o náhradu škody trvá už viac ako 19 rokov.

93. Úlohou krajského súdu, ktorý je v zmysle § 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu, bude opätovne rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov, majúci na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

94. Aj z čl. 2 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

95. Ústavný súd dáva krajskému súdu v závere do pozornosti aj § 390 CSP, podľa ktorého odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

VI.

Finančné zadosťučinenie

96. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur. Priznanie finančného zadosťučinenia navrhla aj sťažovateľka, avšak v sume 10 000 eur.

97. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

98. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie

vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 153/08).

99. V danom prípade ústavný súd považuje svoje rozhodnutia uvedené v bodoch 1 a 2 výroku nálezu za dostatočnú satisfakciu, preto návrhu sťažovateľov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhoviel (bod 4 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

100. Trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania (§ 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

101. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Náhradu trov konania ústavný súd priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti a repliku) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 eur a za rok 2021 v sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2020 v sume 10,62 eur a za rok 2021 v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Zohľadnením § 13 ods. 2 vyhlášky, podľa ktorého sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, celková suma náhrady trov konania predstavuje sumu 567,28 eur. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú krajský súd a najvyšší súd povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu každý v jednej polovine (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu